

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v pondeljkih pa ob 3. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno K 10'—, četrtletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 80'—, — Naročnina se pošilja upravnistvu.

Telefon številka 118.

DAN

NEODVIŠEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo:
Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 8.
Dopisi se pošiljajo urednistvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopiši se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglašanju popust. — Za odgovor je priložiti znamko.

Telefon številka 118.

Balkanska vojna.

Od Plevne do Čataldže.

Te dni smo doživeli imenitno petindvajsetletnico, ki pa je prešla brez posebne proslave, menda zato, ker doživljamo vsak dan nove važne zgodovinske dogodke.

Predčetrdeset let je bilo namreč 25 let, odkar je padla — Plevna. Dne 10. decembra leta 1877, se je Plevna vdala Rusom. To je bil zgodovinski dogodek, ki ga je z veseljem pozdravil ves krščanski svet. Cela kulturna Evropa je zasledovala veliki boj ruske armade, ki je imel prinesiti osvobodjenje balkanskih narodov.

Leta 1876, so namreč po ponesrečeni bolgarski vstaji in vsled groznih moritev, ki so jih uprizorili Turki po vsej Bolgariji, zahtevale evropske velesile od Turčije, da se ustvarita dve avtonomni bolgarski provinciji s krščanskimi guvernerji. Ker je Turčija te zahteve odklonila — je Rusija napovedala vojno.

Meseca aprila so ruske čete prestopile Prut in so zasedle Rumunsko.

Car Aleksander je moral obljubiti, da Rumunsko služi le za prehod in da se ne polasti nikakih državnih naprav. Tako je Rumunska podpirala Rusijo v njenem boju za balkanske kristjane — zato pa se je dne 22. maja 1877, i. proglašila za samostojno državo. Tri leta pozneje se je dal knez Karol kronati za rumunskega kralja 22. maja 1881. Tako je ruska armada stala ob Donavi. Ko je Ruska armada prestopila Donavo, je začela prodirati proti balkanskim planinam.

Osman paša je imel braniti Vidin. Ker pa je videl, da bi se ne mogel uspešno braniti, se je z 90 bataljoni zaprl v dobro utrjeno Plevno. Rusi so začeli Plevno oblegati. Pri obleganju so jih podpirali bolgarski četaši in prostovoljci. Toda Turki so bili močni — odbili so naskok za naskokom. Osman paša je dobil naslov »lev od Plevne«. Cela Evropa je dan za dnevom čakala poročila z bojišča. — Toda poročila so poročala le o posameznih napadih, ki so vselej stali mnogo slovanskih žrtev. Konečno je prevzel obleganje ruski general Tottleben, znani branitelj Sebastopola. Zopet so se ponovili napadi. Položaj je bil enak sedanemu položaju okoli Drinopolja — le da takrat Rusi niso šli naprej, dokler niso vzeli Plevne. Nazadnje so bile ruske moči izčrpane — Osman paša se je skušal prebiti skozi ruske vrste — toda izpad se ni posrečil — moral se je udati s celo vojsko. Dne 10. decembra je pretrpela cel krščanski svet vesela novica — »Plevna je padla«. Rusi so imeli prosto pot preko Balkana na Carigrad. Meseca januarja so izvajali težke boje čez Sipko in so prišli do Čataldže. Dne 27. jan. so pri San Stefanu Turčiji diktili mir.

To je bil torej zgodovinski dogodek pred 25. leti. Danes so vsi griči okoli Plevne podobni velikim gomilam, na katerih stoje kameniti križi. Ti grobovi so spomin velikega boja, katerega smo doživeli danes.

Tekom četrto stoletja se je marsikaj izpremenilo. Takrat so se bili Rusi — letos so se bili balkanski narodi sami. Njih zmage so pokazale — da so vredni svobode.

Toda diplomati se niso izpremenili. Pred 25 leti so potem v Berlinu marsikaj sklenili drugače — nego so zahtevali Rusi v San Stefanu — in sedaj stojimo pred novo evrop-

ske konferenco, ki bo določala meje na Balkanu. — Tudi sedaj se bo najbrže sklenilo marsikaj drugače — nego se je mislilo prvotno.

Po osvobodilni vojni l. 1877. — po Plevni, San Stefanu — in Berlinu — je sledila okupacija Bosne in Hercegovine. Po vseh težkih in žrtev polnih bojih — je dobila Avstrija še največ.

In tudi sedaj je sledil osvobodilni vojni na Balkanu — konflikt z Avstrijo. Avstrija hoče biti balkanska država in hoče imeti pri delitvi svoj delež. Kaj imamo pričakovati po zadnjih dogodkih.

Da sta Blaž Zemlja in Auffenberg odstopila — to ni bilo — po mnenju nekaterih — za mir dobronamerno. Uradne vesti so zatrjevale, da je ta izprememba brez pomena. To bi bilo dobro, ako je res. Vendar kriza še ni premagana in iz raznih poročil se da sklepati, da je med Avstrijo in Srbijo napeto stanje.

Pred 25. leti je bil v Avstriji navdušenje za vojno, saj je bila Avstrija na berlinskem kongresu odločena, da zasede Bosno in Hercegovino in reši slovanske trpine turške sužnosti. To je bila na vsak način lepa naloga — ki jo je Avstrija seveda izvršila — in slovenski fantje so šli z veseljem nad Turka.

Sedaj po 25. letih so nekateri nemški listi svetovali, naj Avstrija anektira še Srbijo. Za ta nasvet pa seveda — ni bilo navdušenja.

Pred 25. leti je cela Evropa želela svobode balkanskim narodom — sedaj pa ko so se osvobodili sami — je Evropa zavidno obrnila oči proti nekdanji »raji«.

Ali bo treba novih 25 let, da pride do novega osvobodilnega boja? Ali bo evropska konferenca znala vsa vprašanja rešiti tako, da bo konec prelivanja krvi na Balkanu?

Pismo iz Belgrada.

Belgrad, 25. nov. (8. dec.) 1912. Prizren je takorekoč ona osnovna točka, okolo katere se tuče vsa evropska javnost že nekaj časa sem. Vsled tega mislimo, da ne bo odveč, ako navedemo dopis prizrenskega dopisnika tukajšnje »Straže«, kako opisuje znane že kritične dogodke z dosedaj še ne objavljenimi podrobnostmi:

»V teh vojnih razmerah je sploh nemogoč reden poštni in brzojavni promet vsled tega je še vse polno interesantnih trenutkov, ponosnega in sijajno vsepega vojnega pohoda znamenitih srbske armade, ki so širši javnosti še neznani.

Ko se je naša vojska bližala Prizrenu, zadela je na odpor sovražnika na Zborcih in na Dute hani. To odpor je krabra naša vojska brzo udušila in nadaljevala svojo pot proti Prizrenu. Dušanovo mesto je bilo odprto.

Ko so Prizreni zvedeli o turškem porazu, sešli so se skupaj na posvetovanje Turki, Arnavti in Srbi da se dogovore, kaj jim je storiti.

Po daljšem vsestranskem pretresanju položaja so sklenili, ne samo, da se ne upro srbski armadi, temveč, da poide deputacija, katero naj tvorijo najuglednejši Prizrenski vseh narodnosti mesta, nasproti srbski armadi, s prošnjo, naj mesto prevzamejo ob varovanju koristi mesta in njenih stanovalcev.

Kar so sklenili, to so tudi storili.

(Dobesedno poročilo »Straže« ne moremo podati, ker smo bili enkrat zaradi tega konfiscirani. — Strinja se z onimi vestmi, ki so nazadnje pokazale afero Prochazka v pravi luči.)

Potem pa so Albanci in Turki nenadoma spremenili svoje stališče. Prochazka je vspel. Oni ljudje, ki so pozvali srbsko armado in ji obljubili mirno predačo mesta, so ponovno sklicali sestanek najpplivnejših Prizrencev. Sestanek se je vršil sredi mesta pri Sedrvanu v Ešek pašini džamiji.

Na tem sestanku so Arnavti referirali, kar jim je govoril Prochazka.

Pri tem posvetovanju so bili tudi Srbi. Eden najuglednejših prizrenskih Srbov, g. Cvetko Blagojevič, je mirno poslušal poročilo onih, katere je Prochazka zapeljal, ter je nato tudi zaprosil za besedo.

Medtem pa so Turki in Arnavti že sklenili, da prelomijo — srbski vojski — dano besedo in da se ji upro, s čimer bi zadali sebi težak udarec. Toda Blagojevič jih je s svojo modro besedo kmalu ohladil.

Blagojevič, ki govori perfektno turško, kot pravi Turčin, je v turškem jeziku tako-le govoril:

»Mi smo dali srbski vojski moško besedo, da se ji ne protivimo. Mi smo pošteni ljudje in dano besedo moramo izpolniti. No, ako ste vi za to, da prelomimo dano besedo in da se bijemo s srbsko vojsko, jaz Vas nočem zapustiti in mi se bomo borili z Vami. Ampak svarim Vas, da predno odločite za to ali za ono, da vse dobro premislite. Zapovednik srbske armade nam je zastavil svojo vojaško besedo v imenu srbskega kralja, da nam ne pade niti las z naše glave. Ako držimo našo besedo, mi smo zavarovali naše imetje in naše družine. Ako pa jih prevarimo in da z naše strani samo ena puška počne na srbsko vojsko, potem veste kaj Vas čaka: srbska vojska bo s topovi napadla mesto. Ko se Skopje, ki je bilo namram nam v boljšem položaju, in ima stotisoč vojakov in čez sto topov, ni moglo braniti in se je predalo brez odpora, kaj nam ostaja drugače kot storiti istotako. Drugače bodo napravili topovi iz našega mesta kup kamenja. Naše hiše bodo zravnane s zemeljsko površino in naše črede bodo izginile. Hoče li in ali more pomagati nam potem Prochazka oziroma Avstrija? Ali bodo hoteli, odnosno ali bodo mogli postaviti nam zonet uničenje in razrušenje domove in oživet naše žene in otroke, katerih trupla se bodo nahajala pod razvalinami?«

Blagojevičev govor je napravil najboljši vtis. Dotlej pripravljeni Turki in Arnavti, da se upro srbski vojski, so priznali, da je Blagojevič govoril lasno in razumno in odločili so, da ostanejo nri dani besedi.

Tako je naša konica pod poveljstvom majorja Selimira Ostojiča odkorakala v Prizren brez odpora.

Prizreni sedaj blagoslovljajo Blagojeviča, ker njegova je bila zasluga, da se v Prizrenu nikomur ni skrivil niti las na glavi.

Srbi so držali svojo besedo in v Dušanovem mestu je zaplanolala srbska trobojnica.

Mars.

Voina.

DEMISIJA VOJNEGA MINISTRA IN ŠEFA GENERALNEGA ŠTABA.

Dunaj, 10. decembra. Tu je danes vse pod utisom demisije vojnega ministra Auffenberga in šefa generalnega štaba Schemue. Dejstvo

vzbuja velikansko senzacijo in o vzrokih demisije krožijo najrazličnejše vesti. Glede Auffenberga se trdi, da so bili najvišji krogi silno iznenadeni, ko so zvedeli, da se naročitev novih topov ni pravočasno izvršila in da tudi tovarna Škoda naročilo ni bila v stanu izvršiti. To je prestolonaslednika Ferdinanda silno vznemirilo. Na drugi strani pa se trdi, da leži vzrok demisije v tem, da se je hotelo iti madžarski vladni stranki, ki ni živelav ravno v posebno dobrih odnosih z Auffenbergom, na roko. Na demisijo Schemue ne polaga nihče važnosti, ker je bilo njegovo imenovanje tako samo začasno, dokler se duhovi zopet ne izčistijo. Hötzen-dorf, ljubljene prestolonaslednika, je postal kot šef generalnega štaba lansko leto nemogoče radi svojega postopanja proti Italiji. Ker so se sedaj odnosi z Italijo zboljšali, je Schemua odšel in njegovo mesto prevzel zopet baron Hötzen-dorf.

Budimpešta, 10. dec. »Az Est« piše, da namerava demisionirati tudi zunanji minister grof Berchtold. Na kompetentnem mestu se ta vest sicer odločno dementira, z druge strani pa se poroča, da, če ne sedaj, pa noda Berchtold demisijo potem, ko preneha kriza. Dalje piše »Az Est«, da je padel Auffenberg vsled svoje lastne krivde. Pokazalo se je namreč, da Auffenberg ni sposoben za tako močen aparat, kakor sta vojno ministrstvo in vojska. Tudi administracija vojnega ministrstva ni bila dobra in tako se je zgodilo, da je v svoji zadnji avdienci izjavil prestolonaslednik cesarju, da ni zadovoljen z Auffenbergom, da bi videl rad na njegovem mestu Kroatina, posebno ako bi istočasno postal tudi Hötzen-dorf zopet šef generalnega štaba. Kralj je sprejel ponudbo in naznanil Auffenbergu, da spreime demisijo, katero je položil. Pravzaprav vodi Kroatina posle vojnega ministra že dva tedna. Odstop Schemue ni nikogar iznenadil. Vsakemu je namreč znano, da je bil za časa Schönauchove krize samo začasni šef generaln. štaba, dokler zonet Conrad ne nastopi svoje prejšnje mesto. Auffenbergova demisija je tudi v zvezi s Škodovo afero. Izkazalo se je namreč, da je Auffenberg odnoveval svoja svoječastna vojna naročila, a sedaj v teh kritičnih časih je bil primoran, ista naročila zopet efektivirati. Vsekakor ta dva zanimiva dogodka dokazujeta, da vojna nevarnost še ni odstranena, ampak da se je srbsko-avstrijski konflikt le še poostil.

TAKOJŠEN MIR ALI ZOPET VOJNA.

Belgrad, 10. decembra. Tukajšnji tiskopis poroča, da so balkanske države določile iako kratek rok za sklenitev definitivnega miru. Vsekakor hočejo, da se pogajanja končajo že pred pravoslavnim Božičem bodisi s tem ali onim vspehom.

Belgrad, 10. novembra. Danes so prisneli semkaj grški mirovni delegati in odpotujejo z pomočnim ekspresnim vlakom v Pariz. Listi so posebno pozdravljali prihod grškega ministrskega predsednika Venezelosa, ki na pomladne še ni prišel. Med grškimi in posebno med bolgarskimi in srbskimi delegati prevladuje mnenje, da je treba mir hitro skleniti. Ako bodo Turki zavlačevali pogajanja, se bo vojna z vso silo nadaljevala.

BALKANSKI DELEGATI PRI POINCARÉIU.

Pariz, 10. decembra. Kakor poroča »Echo de Paris« spreime ministrski predsednik Poincare danes delegate Črnogore, jutri pa srbske. Poincare bo konferiral tudi z Venezelosom.

»Mojemu bi bilo sedemindvajset let. Kdaj so vam ga ugrabili?«

»Točno dne 14. oktobra 1503.«

»Ali imate kako možnost, spoznati svojega otroka? Morda ima kako znamenje, ali pa je imel na sebi kako dragocenost?«

»Ničesar takšnega ni!« je rekel Ragastan.

»Hm! Potem bo težavno.«

»Vseeno, povejte svoji dve poti, kako naj bi prišel gospod vitez v Dvor Čudežev,« je rekel kralj, ki se je zanimal za to istorijo še nekoliko bolj, nego bi bil hotel priznati.

»Eh, sir, prvo sredstvo bi bilo tole: vašemu Veličanstvu bo znano, da se deli Dvor Čudežev na tri velike razdele: cesarstvo egipčevsko, vojvodstvo galilejsko in kraljestvo argotsko. Toda cesar egipčevski in vojvoda galilejska sta samo podrejeni osebi v primeri s kraljem argotskim, ki uživa med rokovanjci velik in resničen vpliv. A ta kralj argotski, vaše Veličanstvo naj mi izvoli oprostiti, da omadežujem tako žlahtni naziv kralja in kraljestva.«

»Naj bo, če je beseda takšna.«

»Žal da, sir! Torej, ta kralj argotski je ta čas nekakšen podlež, ki se imenuje Trikot. Iz tega Trikota, sir, sem napravil svojo kreaturo. On je naš.«

»Oho! Bravo, Monklar!«

V očesu velikega profosa se je zasvetil žarek ponosa, ki je za hip razjasnil njegov temni obraz.

»Kako ste napravili to?« je vprašal kralj.

»Razdražil sem v njem strast, ki ga je gnala že prej zavist.«

»Zavist! Kaj in komu je neki zavidal ta capin?«

(Dalje.)

LISTEK.

M. ZEVAKO:

V senci jezuita.

(Dalje.)

»Sir,« je dejal, »vaše Veličanstvo premore zame prav mnogo. In ker vidim, da mi je tako naklonjeno —

»Govorite, gospod, govorite brez skrbi. Ako zavisí to, česar si želite, samo od mene, imate že naprej.«

»Hvala, sir! Povzamem torej tam, kjer sem prekinil to povest, ki ji izkazuje vaše Veličanstvo visoko čast, da se zanima zanjo. Po precej razburjeni dobi so nazadnje izginili oblaki raz nebo moje sreče, in ko sem izpraševal svoje srce, prestrašen nad tolikšno blaženostjo, sem se kar bal, s kakšno katastrofo jo bom moral poplačati. In ni mi bilo treba čakati dolgo na udarec zla. Imel sem sina. Nemogoče bi vam bilo povedati, sir, kako sem ga ljubil in koliko nad sem gradil nanj. Moral bi vam prej razložiti, kolikšno silo ljubezni skriva srce ženske, ki se je priklenila name za življenje. In ta sin, sir, nama je bil ugrabljen.«

»Gotovo je storil to dejanje kak zavistnež, ki vama ni privoščil sreče, ki sta jo uživala?«

»Da, sir. In, kar je strašno: ženska je storila ta zločin!«

»Ženska! Gotovo je bila zapuščena ljubica?«

»Ne, sir. Toda ne govoriva o tej nesrečnici: mrtva je. Nesreča je samo, da je umiraje odnesla svojo tajnost v deželo večnega molčanja. Vrnem se k sinu, sir: prehodila sva vse kotičke Italije, da ga najdeva. Bil je najino

edino dete. Odkar je izginil on, je najino ognjišče brez veselja, kajti nikdar več nama ni prineslo rojstvo novega sina tolažbe. Že sva s kneginjo se hotela odreči nadaljnemu iskanju, kar izvem, da so odvedli ugrabljenoto dete v Pariz, in da živi najbrže še danes v tem mestu. Takoj nato, sir, sva se odpravila na pot.«

»In?« je vprašal kralj radovedno.

»In, sir, tu je točka, kjer bi nama Veličanstvo vrnilo lahko življenje z žarkom upanja. Ta sin, sir, je prišel v ciganske roke. Tisti cigani so romanili po vsem Francoskem, nato pa so se nastanili na Dvoru Čudežev.«

»Na Dvoru Čudežev! Ah! Ah! Daj, Basinjak, pogled, če je gospod veliki profos De Monkla v Luvru.«

»Sir,« je odgovoril komorni sluga, »gospod veliki profos je pravkar dospel.«

»Dobro; reci mu, naj pride noter, ker ga pričakujem.«

Trenotek nato je stopil Monkla v kabinet, kjer je delil Franc I. avdienco.

Pozdravil je tujega viteza in stopil molče v temen kot.

»Uh!« si je mislil Ragastan, vračaje velikemu profosu njegov pozdrav, »kje so neki dobili ta pepelniki obraz? Ta mož prihaja naravnost iz pekla, ali pa je na poti vanj!«

»Gospod De Monkla,« je rekel kralj, »poslušajte pozornost, kaj pravi gospod vitez De Ragastan. Da boste vedeli, za kaj gre, si zapomnite, da je imel vitez sina, ki mu je bil ugrabljen.«

Monkla se je zganil.

Njegov obraz, ki je bil že prej mrtvaško-bled, je postal naravnost rdečnat.

»Vitez pa je izvedel,« je povzel kralj, »da se nahaja njegov sin v Parizu, in sicer najbrže

Pariz, 10. decembra. Poincare je danes sprejel bivšega srbskega ministrskega predsednika Novakovića. Poincare bo Novakovića razjasnil, koliko se sme Srbija zanašati na Francijo in na kako podporo Cambona, francoskega poslanika v Londonu Srbija lahko računa. Cambon namreč izvršno pozna stališče Francije v albanskem vprašanju. Poincare bo tudi razjasnil Novakoviću najnovejši predlog iz Berlina, po katerem bi se Valona rešila avstrijskega in italijanskega upliva na ta način, da bi se ta luka postavila pod angleško zaščito.

PRENAGLJENE KOMBINACIJE.

Belgrad, 10. decembra. Vse kombinacije tujezemskega časopisa o novih mejah balkanskih držav, so prenatlagljene in netočne. Med balkanskimi državami vlada popoln sporazum v tem, da balkanske države do končane vojske obdrže vse osvojene kraje. Meje se bodo določile šele potem, ko bo sklenjen mir s Turčijo.

VELIKI KNEZ NIKOLA NIKOLAJEVIČ V BUKAREŠTU.

Bukarešta, 10. decembra. Danes je dospel semkaj z velikim spremstvom ruski veliki knez Nikola Nikolajevič. Na kolodvoru so ga pričakovali kralj Karol, prestolonaslednik, celokupni kabinet in cela vrsta drugih visokih dostojanstvenikov. Sprejem je bil jako pristrčen. Ulice, po katerih se je peljal kralj s svojim gostom, so bile okrašene z zastavami.

AFERA PROCHAZKA.

Budimpešta, 10. decembra. »Budapester Tagblatt« poroča z Dunaja: Vest, da je konzul Prochazka nevarno bolan, so izmišljene. Konzul se jako dobro počuti. Vse vesti o masakriranju konzula so neosnovane. Faktum je le to, da so srbski častniki in vojak, ki so udrli v avstrijski konzulat v Prizrenu, oneslastili sliko avstrijskega cesarja. Konzul Edel je dobil ukaz, da sliko, ki je skoro popolnoma uničena, prinese s seboj na Dunaj.

VELIKI SRBSKI PLEN V OKOLICI DRAČA.

Belgrad, 10. decembra. Nekateri listi poročajo, da je v okolici Drača zaplenila srbska armada okoli 70.000 pušk Manlicherovega sistema, ki so bile last albanskih vstajev.

DNEVNI PREGLED.

Mislite, da se jezimo? Naši klerikalci so vsi srečni, če vidijo, da njihova početja vzbujajo jezo v onemoglosti. In huronsko veselje vlada sedaj tudi pri njih, ko so videli, kak učinek je napravila razdelitev doklad med samske učitelje. Toda, gospodje, tisti učinek je bil samo trenoten, bil je samo hip, v katerem zgubi prevdarnost svojo nadvlado. Sedaj, ko smo celo stvar ponovno temeljito preštudirali, se vam pa, gospodje deželni odborniki, samo s peklensko zlobo smejimo. Vemo sicer, da si tudi iz tega dejstva ne storite dosti, vsaj za enkrat še ne. No, pa vse pride samo po sebi, tudi vi se zvrnete v prepad, v katerega hitite, misleč, da se bližate nebesom. Ali ni vaša previdnost, gospodje, tako velika, da bi vam pokazala, koliko prijateljev se s studom obrača od vas in koliko, kako majhno število si jih pridobivate s tem početjem. Na nas pride le, da ta tek k propadu še pospešimo in to bomo takoj tudi storili. In zato, gospodje, se mi ne jezimo nad vašo podlostjo, ampak se iz srca smejimo vaši kratkovidnosti in brljavosti in kmalu nato pride debela, ogromna pika!!

Kdo je pravzaprav predsednik Slomskove zveze? Letošnje glavno zborovanje imenovane zveze se je vršilo v Kamniku, meseca avgusta. Imela bi se izvršiti tudi volitve celega odbora. Toda gospod poslanec Jaklič predsednik zveze je nekaj zavohal, da ga hoče opozicionalna stranka vreč in zato je celo stvar kar ex offio yzel kot gotovo, da ostane še stari odbor za prihodnje dobo. Postavno seveda to ni. V Slomskovi zvezi vlada velikanska nepoštenost med voditelji zveze in člani. Člani namreč niso z hlapčevskim udinjanjem S. L. S. ni malo zadovoljni in hočejo celemu odboru njihove mešarske račune prekriti. Zgodilo bi se to že na letošnjem zborovanju, pa niso se še odločili, ker si opozicionalci niso še večine v Zvezi gotovi, odnoso niso odločni dovolj.

Komita.

Povest.

Bolgarski pisatelj Ivan Vazov. — Prevela Božena Cesar.

(Konec.)

Kaj me je morda kdo videl? Je mislil. — Ne... o tem ne ve noben človek. Miloš me hoče gotovo raditega naznaniti, ker sem mu predvčerajšnjem nekoliko preostro povedal svoje mnenje. To mi ne more škoditi.

Oficirjev obraz je bil strog. — Miloš je bil strašen vsled togote.

Mladen je razumel, da je njegov izlet v vas vsem znan, gotovo sta ga onadva kmeta, ki ju je medpotoma srečal, spoznala in to raznesla okoli. Sklenil je, da ne bo ničesar tajil, temveč po pravici priznal in bo pogumno prejel kazn. Le enega ne bo povedal: ne besede o tem, da je videl Canko, Ne, za vse na svetu ne stori deklici te sramote. Preje umre, kakor bi moral to povedati. In kakor hitro se je odločil v mislih, je vedel, da se ne bo nikdar umaknil od tega sklepa. Njegova odločnost se je izpremenila v železno voljo.

Mladen se je prišteval k onim resnim kmetom — pri nas jih je mnogo — ki posedujejo trd, jeklen značaj. V zadnji vojski se je vse čudilo njihovi nadnaravni potrpežljivosti in redkem samoovladavanju, ki je segala skoro do brezčutnosti, slednje osobito pod kirurgovim nožem.

Na vprašanje predstojnika odvrne Mladen kratko, da je bil v rojstni vasi.

»Kak opravke si imel tam?«

Narodno delavstvo na Kranjskem, Goriškem, v Trstu, Istri in Dalmaciji! Volitve v »Delavsko zavarovalnico proti nezgodam« so pred duri. Nasprotniki agitirajo z vsemi močmi. Socialni demokratje hodijo od hiše do hiše — posebno na Primorskem — in agitirajo za italijansko-nacionalistične kandidate! Slovesni delavci, ne pustite se premotiti od njih! Če pridejo, jih požnite skozi vrata! Pomislite samo to, da so tisti kandidati, za katere agitirajo socialni demokratje — vaši nasprotniki, italijanski nacionalci, ki sovražijo Slovane z dna duše! Vaša dolžnost je, da glasujete za slovenske narodne kandidate, ki jih objavljamo pod rubriko »Trste«. Glejte, da se ne bodo polastili vodstva tega velikega zavoda, ki ima 10 milijonov letnega prometa, tisti, ki slovenske delavce mečejo skozi vrata, ako prihajajo prositi za podpornino, ki jim gre po zakonitih določbah! Glasovnice naj se pošiljajo na narodni volilni odbor v Trstu (Narodni dom). Delavci, zadnji čas je — 20. december je tu! Vsak naj stori svojo dolžnost! V krajih, kjer se ni vodilo velike agitacije do danes (naprimer pri nas na Kranjskem in na Goriškem), tam naj se pritisne sedaj, zadnji hip. V Trstu naprimer se vrši velika agitacija — shod za shodom. Naj se dela tudi drugod tako. Na delo! V boj proti nasprotnikom in škodljivcem!

Pogreb g. Pikla v Postojni se je vršil v torek ob 2. popoldne. Pogreb je bil tak, da enakega že dolgo ni videla Postojna. To je dokaz, kako priljubljen je bil pokojnik v Postojni in vsi okolici. Pogreba se je udeležila šolska mladina iz ljudske in meščanske šole, Sokol, Gasilno društvo in mestna godba. Pevski zbor je pod vodstvom gospoda Juvanca zapel tri žalostinke. Krsto so nosili občinski odborniki. Pred krsto se je vrstilo nad 20 vencev. Pogreba se je udeležilo mnogo ljudi iz okolice — pa tudi znanci in prijatelji od blizu in daleč so prišli blagemu pokojniku izkazati zadnjo čast. Spreved je segal od doma do pokopališča. Tako je Postojna pokopala svojega župana, vrlega moža in narodnjaka.

Katka Poljakova. Kakor smo že poročali je g. Eng. Gangl napisal novo dramo »Katka Poljakova«. Drama se prvič uprizori v Idrilj dne 14. decembra.

»Clevelandska Amerika«, neodvisen list za slovenske delavce v Ameriki, je posvetil v svoji zandji številki izbornemu članek socialno-demokratskemu listu »Proletarcu« v Chicagu, ki je napadel jugoslovanske junake in zagovarjal Turke. Socialno-demokratski »Proletarc« v Chicagu je edini slovenski list, ki piše proti jugoslovanom na Balkanu in za Turke. Vsem slovenskim čitalnicam in bralnim društvom najtopleje priporočamo »Clevelandsko Ameriko«! To je delavski, a slovanski in vedno napredno misleč list.

Prevzemnikom odvetniške pisarne ranjkega g. dr. Janko Vilfana v Radovljici je določila odvetniška zbornica kranjska g. dr. M. Pirca, odvetnika v Ljubljani.

Trbovlje. V nedeljo 1. decembra je priredila tukajšnja moška podružnica C. M. družbe gledališki večer, kateri je prinesel glayni družbi okrog 100 K čistega dobička. Glavna zasluga pri tej prireditvi je v naših vrlih diletantih pod spretnim vodstvom režiserja g. Pertota, kateri se ne strašijo žrtve časa in truda. Po-hvalno se moramo izraziti o naših velenjenih damah posebno ge. Pertot, katere je zahajala v slabem vremenu tri četrt ure daleč k vaju, ter dajala vzgled drugim (ki še dosedaj niso čutili potrebe žrtvovati par večernih ur in s tem pripomoči položiti dar krone domovini na altar). Hvalo smo dolžni ge. Velkavrh in gospičam Z. Volker, Gutsmandl, Urzel, ter vsestransko delavnemu g. Gučeku, kakor gg. Brezovar, Bigler, Kužnik itd. Vsi so rešili dobro svoje vloge. Želimo jih še večkrat videti na odru. Omeniti moramo, da se nekatere odbornice predstave, katere čisti dobiček je bil namenjen glavni Družbi v Ljubljani niti udeležile niso. Tudi »Črna paradna straža« katere se rekrutira skoraj iz samih železničarjev je paradržala po svoje in žela salve smeha. Enakega defeliranja si še večkrat želimo. Gospod poglavar Abesini! Ustrezite naši želji in prikazite se v vsem elementu. Priznati se mora, da so naše razmere skromne in se ne dajo spraviti na oder velike igre, posebno v teh gnilih razmerah, ki imajo poklicani faktorji polna usta

besed in samo kritizirajo, za resno podrobno delo na hvaležnem prosvetnem kulturnem polju se pa živ krst ne briga. Vljudno vprašamo ostala narodna društva — ako se še lahko tako imenujejo — ako imajo v pravilih samo spanje, ker se v zadnjem času nič ne sliši o njih delovanju. Edina »Požarna bramba« je priredila »Miklavžev večer«. Podružnici in diletantom kliče mo naprej po začrtani poti. — Ljudska masa vam bo hvaležna ako zopet kaj sličnega priredite.

Rudar.

Nepoboljšljiv tat je Jože Podlesnik, delavec, doma iz okolice Laškega trga. Devetindvajset let je star in je bil že šestkratkrat kaznovan zaradi tatvine. Dne 8. novembra 1912 je vlomil v zaklenjeno hišo posestnika Jakoba Koširja iz Košce in je odnesel iz hiše dvoje hlač, dvoje telovnikov, mašne bukvice in križec od molka. Pa ne zato, da bi molil, ampak da bi vse to prodal v neki gostilni, kar se mu pa ni posrečilo. Zakaj ljudje so hitro zapazili tatvino in začel se je lov na tatu. Kmalu so ga zapazili in so udrli za njim. Morda ga še ne bi dohiteli, da se ni Podlesnik spodtaknil in padel v neko grmovje s hlačami vred in s telovnikom in z mašnimi bukvicami in s križcem od molka. Pa so ga prijeli. To pa ni šlo tako lahko. Jože je na tleh brcal in otepal okrog sebe, tako da je več svojih preganjalcev občutno opraskal. Ko so lovci spoznali, da ga bodo težko dobili v pesti so se zmenili, da ga bodo zvezali. Dobro. Zvezali so ga na rokah. Pa tatinski Jože je ni hotel iti z njimi. »Vaša smrt, ali pa moja!« je začel kričati na tleh. »Živega me ne boste dobili nikamor!« Ker pa se je njegovim preganjalcem zdel ta njegov govor vseeno pretiran, stopili so skupaj in se domenili da gredo po nosilnico in da ga bodo na »tragah« odnesli v Koširjevo hišo, kjer bo moral Jože toliko časa ostati kot ujetnik, dokler ne pride orožnik, ki ga bo spravil na varneje mesto. Ko je Jože slišal ta modri pogovor, se je slednjič vendarle udal v božjo voljo in je sam razodel svojim preganjalcem, da je zadovoljen mahnti jo v Koširjevo hišo. In res so jo lovci udrili s svojim plenom h Koširju, kjer so Jožeta lepo posadili na klop. Na rokah pa je bil še vedno zvezan. Naenkrat se je Jožetu zazdelo, da ne bi bilo napak, ko bi si našel cigareto in lepo spuščal tobakove kolobarčke v zrak. Pa žalibog to je bila samo njegova pobožna želja. Niti ene cigarete ni imel pri sebi. Ozrl se je silno žalostno na enega izmed svojih preganjalcev in ga je s prosečimi očmi nahnul za eno cigareto. Ta, Doljanec, po imenu, pa seveda ni hotel vstreti njegovemu poželenju po cigareti in mu je v odgovor žalostno-kislo odkimal z glavo. Tu pa se je Jože silno razsrdil in je začel s sramotilnimi imeni preklinjati naprej Boga, potem pa še svoje preganjalce. Nekaj cvetja iz vrta tatinskega Jožeta Podlesnika: »Ti fant (Doljanec namreč) pa le tiho bodi, mlad si še in jaz prav dobro poznam vse ogle vaše hiše!« Nato se je obrnil tudi k ostalim nasprotnikom: »Saj za to tatvino ne bom dolgo zaprt in potem boste vi neka videli; če ne vi pa vaši otroci!« Dobro poznam ogle vaših hiš in dobro se boste greli!« Hop, to je bila pa nevarna grožnja. Podlesnik je začel groziti s požigom. To pa je kaznjivo in včeraj se je moral Podlesnik zagovarjati radi tega pred tukajšnjim deželnim sodiščem. Poleg tega se je moral zagovarjati tudi radi tatvine dvojih hlač, dvojih telovnikov, mašnih bukvic in križa od molka. In sodišče je tako razsodilo, da bo moral Jože Podlesnik klepati ričet osemnajst mesecev. Pocukranega bo imel vsakih štirinajst dni s trdim ležiščem in postom. Ko bo pa prestal kazen, ga bodo spremenili v prisilno delavnico, kjer ga bodo s prisilnim veseljem sprejeli.

Zvit tatinski ptič. Te dni je najel v dveh graških okrajih stanovanje neki mož, ki se je na enem kraju izdajal za priseljenega inženirja, na drugem pa za tehnika. Izvabil je od svojih najemnikov manjše svote denarja, češ da mora izplačati na kolodvor došlo prtljago. Ko je denar dobil, jo je s svojim inženirstvom in tehniko popihal. Kakor se je dognalo, je goljuf potepuh Izidor Spenger iz Celja, ki je pravi specialist v takih goljufijah. Spomladi je Spenger izvršil v graški okolici polno takih goljufij, samo s tem razločkom, da se je takrat izdajal za vlakovodjo. Rafinirani goljuf je neprestano spreminjal svoj poklic in ko je po go-

ljufiji izvabil od ljudi denar, je takoj izginil iz dotičnega kraja in se je pojavil zopet drugje pod drugačnim imenom in poklicom.

Velika nesreča. 61letni pomožni delavec Marko Perstl je prišel predvčerajšnjem pod voz, katerega kolesa so mu šla čez spodnji život. Vendar se je nato še sam napotil domov. Ponoči pa se mu je zdravje tako poslabšalo, da so ga morali včeraj zjutraj z rešilnim vozom odpeljati v graško deželno bolnišnico. Perstl je zadobil težke notranje poškodbe.

Pri igri se ponesrečil. Včeraj zjutraj se je igralo več dečkov na ulici. Med njimi se je nahajal tudi šletni Rudolf Kaufmann. Pri igri je padel tako nesrečno na tla, da si je zlomil levo nogo. Dečka so z rešilnim vozom odpeljali v otroško bolnico.

Vsled ljubosumnosti. Te dni so popivali v neki gostilni sinovi Mihael Kukavec, Ignacij Kolar in Ivan Kresnik. Kukavec je imel pri sebi tudi svoje dekle, kateri se je pa začel Kresnik sumljivo približevati. To je seveda v Kukovcu vzbudilo veliko ljubosumnost. Začel se je prepir, med katerim sta Kukovec in Kolar s polem Kresnika tako natolkla, da je ta težko ranjen in nezavestno padel na tla. Orožništvo je surova fanta prišlo in ju izročilo sodišču, kjer se bosta morala zagovarjati zaradi svojega surovega dejanja.

Nadepolna mladina. Pri trgovcu Brasu so zasledili te dni dva dečka, ki sta iz nezaklenjene izlozbe ukradla več igračk. Izmed obeh 15letnih pobov, Jakoba Perdinača, učenca v brusilnici stekla in Karola Polutnika ima prvi še kot šolski učenec več tatvin na vesti. Dognalo se je, da je v Ruhmanovi tovarni za celulozid v Kremsu ukradel več bakrenih stvari v ceni 20 K. Oba tiča so spravili pod ključ.

Velika nesreča. — Vzrok: Klepetavi ženski. Predvčerajšnjem se je pripetila na oglu neke ulice v Gradcu velika nesreča. Nekega moža z žensko je podrl na tla motorski voz električne železnice. Oba sta se znatno poškodovala. Nesreča se je zgodila tako: Na označenem mestu sta namreč stali dve ženski na tiru polične železnice in sta se silno živo pogovarjali. Neki kolesar, ki je vozil malo pred električnim motorjem, je zvonil. Obe ženski sta se tako nespretno umikali zdaj sem zdaj tja, da je prišel kolesar v nevarnost. Ena izmed žensk je hotela še skočiti strani toda bilo je že prepozno. Voznik na električnem vozu je sicer krepko zavrl voz, vendar pa sta prišla kolesar in ženska pod kolo. Ženska je zadobila pri tem lahke telesne poškodbe, dočim je bil kolesar težko ranjen. Oba poškodovanca so odpeljali z rešilnim vozom v bolnišnico.

Dekla zgorela. Posestnik Franc Wein-happl je imel dve dekli, Cecilijo Windisch in 62letno Marijo Weinappl, ki sta skupno stanovale v podstrešni sobici. Te dni sta šli obe k počitku. Windischeva je takoj legla na posteljo, dočim se je Weinapplova vseda poleg železne peči. Ob 10. uri ponoči so Windischevo zbudili klici na pomoč in ko je odprla oči, je zagledala svojo tovarišico vso v plamenih ležati na tleh. Uboga žena je zaspala poleg peči in naenkrat se ji je vnela obleka. Zdravnik, katerega so takoj poklicali na mesto nesreče, ubožice ni mogel več rešiti. Umrla je na težkih opeklinah.

Nežen ljubimec. Kakor je »Dan« že poročal je 1. decembra delavec Jožef Egger iz Eisenerza med prepirom zasadi svoj ljubici 26letni rudarjevi hčeri Mariji Maksl nož v hrbet. Težko ranjenega dekleta so odpeljali v bolnišnico. Včeraj pa je Maksl vsled zadobljene poškodbe umrla. Zapuščena enega otroka, ki ga je imela skupaj z Egrom.

Smrten padec v pijanosti. Te dni je popival pekovski pomožnik Mihael Turnšek iz Celja v neki gostilni in je šel zvečer pijan proti domu. Ker je bila tema, je Turnšek padel v neki globok jarek, kjer se je vsled padca težko poškodoval na glavi. Turnšek je vsled poškodb ostal na dnu jarka. Mimogredoči so Turnška zapazili in so naznanili to rešilni postaji, ki je nato z vozom odpeljala nesrečnika v bolnišnico. Predvčerajšnjem pa je Turnšek vsled zadobljenih poškodb umrl.

Živa baklja. Pred kratkim je nesla žena železniškega delavca Ebnerja na železniško postajo Landl svojemu možu kosilo. Vzela je s seboj svojega večjega dečka, dočim je male otroke pustila same doma v hiši. Čez pol ure

no je zažgal moje kope, sam je priznal, No, le poldi hitro!

Mladen je bil čisto zavzet in ni veroval tem veselim besedam. Stražmojster pa je potrdil Miloševe besede, prebravši odlok okrožnodsodnega predsednika, v katerem je stalo, da se ima Mladena takoj izpustiti iz zavora.

»Sinko, ali mi moreš odpustiti, da sem ti prizadejal toliko hudega? Prosim te odpuste-nja!« je ponižno dejal Miloš, skoro med solzami. — »Zakaj nisi govoril resnice? Sedaj vidiš, kaj se je raditega vse izcimilo!«

»Saj sem dejal, baj Miloš, da nisem niti videl Vašega polja.«

»No, sedaj verjamem. Pa ko so te vprašali sodniki, zakaj nisi povedal, kje si bil, in kdo te je videl v vasi?«

Mladen se je pomišljal. Postal je rdeč in odvrnil: »Zakaj nisem povedal? — radi Canke.«

»Radi koga torej? Radi Canke?«

»Napotil sem se v vas, da vzamem slovo od Canke; takrat sva si prisegla, da se vzameva. Sem torej mogel imenovati Cankino ime, sem jo li mogel sumnjati?«

Zrl je Milošu naravnost v oči — toda tega je mesto togote prevzel drug čut.

»To je bilo torej! Otrok, vidva se zares iskreno ljubita, ti in Canka! Zato torej je tako mračnega lica izza onega časa. Ampak ne besedice ni rihnila kdaj o tem. No, no, poljubi mi roko in prosi, da ti jo dam. Vsi se naj veselite!«

»Dobro si jo pogodil, Miloš, kajti vzel bi ti bil Canko s silo, kakor se zahteva od volaka, je vzkliknil Mladen, poljubivši njegovo roko.

»In če bi jo bil oddal komu drugemu, bi mi to res zagodel z rdečim petelinom?«

nik ni več dvomil, da ima pred seboj pravega poizgalca.

»Pelji ga na stražo!« je zapovedal službojočemu vojaku.

Ko so Mladena odpeljali, se obrne častnik k Miošu: »Čudno, dečko izgleda tako kakor ...«

»Eh, to je pristna lopovska svojat, gospod kapitan. Kaj ti ni priznal kakor pri spovedi? Sin komite! kaj more biti drugega!« ga je živahno prekinil Miloš.

Častnik ga ostro pogleda in zapustila sta sobo.

Ravnali so se po obveznih zakonih in izročili hudodelca civilnemu sodišču.

Nikdar se še ni primeril tako jasen slučaj kot tukaj ta: nikdar se še ni v nobenem procesu tako hitro dognalo vsega, in nikdar niso sodniki izrekli sodbe s čistejšo vestjo.

Dokazi Mladenovega greha so bili tako očitni, tako dokazani, da ga celo advokat, ki je prevzel njegovo zagovornišvo, čeravno je neprestano zanikal, kljub temu spoznal za krivega. Tako je končal svoj zagovor le s prošnjo, da se naj vzpoznaajo olajševalne okolnosti in mu se torej kazen zniža.

Mladen je bil obsojen na tri leta težke ječe.

Že nad pet mesecev, je ječal Mladen v zaporu.

Nekega dne je začel mladi hudodelec v veliko zmešnjavo, ko je videl stopiti za orožniškim stražmojstrom Cankinega očeta v celico.

»Sin moj!« je zaklical Miloš, in je bil popolnoma iz sebe. — »Bodi židane volje! Iz jetnišnice si izpuščen! Nedolžen si, otrok moj, orokleti Sta-

Novo došla damska tamburaška kapela „GORA“ koncertuje od danes naprej vsaki dan

v kavarni „Central“ od 9 ure naprej. — Vstopnina prosta Kavarna je celo noč odprta. Za mnogobrojni obisk vljudo prosi Stefan Mihelič.

pozneje je opazil neki hlapec, ki je šel mimo Ebnerjevega stanovanja v tem nenavadno svetlobo. Ko je natančneje pogledal skozi okno, je opazil v sobi petletno deklico, ki je bila vsa v plamenu. Hotel je udreti v hišo toda vrata so bila zaklenjena. Hlapec je hitel k lastniku hiše; ko je prišel s tem nazaj, je eden izmed otrok odprl vrata in goreča deklica je prihitela kričeč ljudem nasproti. Mala je zadobila tako težke opekline po vsem telesu, da je drugi dan umrla. Po izpovedbi drugih otrok, je šla deklica k zakurjenemu ognjišču, da bi se ogrkla. Pri tem se ji je vnela obleka in otrok je bil naenkrat ves v plamenih.

Vsestranski človek je Anton Divjak, po svojem poklicu delavec. Pred kratkim je ukradel nekemu Mihaelu Zorniku delavsko knjižico, spremenil je v nji rojstni datum, izradiral je v svoji delavski knjižici opombo duplikat, nadalje je ogoljufal za precej denarja več posestnikov pod pretvezo, da nastopi dobro službo in da nima momentano denarja. V neko gostilniško sobo, kjer je bilo več gostov je vrgel skozi okno kamen, tako da so se nahajali gostilniški gostje v nevarnosti za svoje življenje. Torej vsestranski človek. Sodišče je tega vsestranskega človeka obsodilo na 15 mesecev težke ječe, poostrene vsakih štirinajst dni s postom in trdim ležiščem.

Prijatelj vstrelil, da bi se lahko oženil z njegovo ženo. V Baldwinu v Michiganu v Ameriki je mlad študent Oskar Auerbach, sin nekega Washingtonskega železnega magnata in dedič več milijonskega premoženja, vstrelil svojega prijatelja Henrika Fischerja. Auerbach je sedel zato na zatožni klopi zaradi zločina umora. Fischer je bil zavarovan na en milijon mark in sodi se splošno, da je Auerbach umoril svojega prijatelja samo zaradi tega, da bi se poročil nato z mlado, krasno vdovo. Sodišče je obsodilo Auerbacha na smrt.

Železniška nesreča. Na kolodvoru v Wormsu je trčil vsled prezgodaj naznanjenega signala za odhod neki osebnostni vlak v neko lokomotivo. Vlakovodja obnega vlaka je pri tem našel smrt. Deset potnikov, ki so bili na vlaku, je ranjenih in več izmed njih je zadobilo težke telesne poškodbe.

Samotar pred oltarjem. Stotnik 40. Calugarskega polka Konstantin Mitru iz Bukarešte, ki se je pred kratkim zaročil z mlado, nenavadno krasno deklico, je te dni peljal svojo izvoljenko pred oltar. Tam pa se je vstrelil. Stariši, bratje in sestre stotnika Mitruja so bili proti temu zakonu in so pred kratkim napravili pri vojaških oblastih korake, vsled česar bi moral stotnik razdreti to zvezo. Stotnik Mitru pa je vključ temu sklenil, da se bo proti volji svojih nadrejenih oženil s svojo izvoljenko. Predvčerajšnjem popoldne je bil parček cerkveno poročen, ne da bi bili pri obredu prisotni stariši, bratje, sestre in drugi sorodniki ženin. Komaj pa se je cerkveni obred končal, je neurečeni ženin bliskoma potegnil iz žepa samokres in si je pognal dve krogli v glavo. Ljudi, ki so bili navzoči pri poroki, se je polastil velikanski strah in v cerkvi je nastala velika panika. Mitru je bil na mestu mrtev. Samotarilec je bil star šele 34 let in je šele pred par leti napravil eksamen v višji vojaški šoli in to z odliko.

Ravnatelj banke se vstrelil. V Tammerforsu se je vstrelil ravnatelj Föreningsve bankke Suleman, katerega je pripravil vsled ponarejenih menjic ravnatelj banke Idman ob vsoto 240.000 mark.

Ljubljana.

— Klub nar. naprednih občinskih svetnikov ima danes ob 6. zvečer sejo v mestni posvetovalnici.

— Upor (??) šenpeterskih Mohorjanov. Največja župa na Kranjskem je šenpeter-

»No, no, baj Miloš. Saj me poznaš!«
»Odslej naprej me kliči oče, razumeš? Oče, ne moti se, komita!« je zaklical navidez strogo smehljajoči se Miloš, ko sta šla skozi zadnja jmetišnična vrata in stopila ven v svobodo.

Po želji osrečenega Miloša se je sklenila še tisti večer Mladenova zaroka s Canko — svatba pa osim dni pozneje.

Ko je zadonela v vasi svatovska godba, se je obenem raznesla vest o izbruhu nove vojne proti pametnemu sovražniku Turčinu.

Naslednjega dne je odrinil Mladen na bojno polje.

Nič niso pomagale prošnje in solze mlade, obupane žene. Mladen se ni dal omehčati. Na Miloševo prošnjo je dala vojaška oblast Mlademu jednodenski dopust — toča on je ostal pri svoji krepki volji, rekoč: »Žena moja, družina moja, moj zaklad, moje vse je sedaj moja domovina, dokler je sovražnik v nji!«

In odšel je z ene svatbe na drugo — krvavo.

In ni se več vrnil. Izgubil je svoje mlado junaško življenje v neki praski.

Kot spomin nanj je imela Canka jedinega sinčka, zalega, sinčokega angeljčka. Upil je, kar so mu dala njegova mala pljuča, in je bil trmast kot vrab.

Cestokrat — ko je vnuk razpraskal svoje-mu staremu očetu roke in mu pulil njegove srebrnolase brke — je dejal starček, poljubivši otrokov okrogli rožnati obražek: Cel oče! Eh, komita!

ska v Ljubljani. Broji nad 17.000 duš, ki so dale še lani Mohorjevi družbi 808 udov, t. j. približno 4,8% vseh župljanov. Mimogrede omenjeno, je to čisto v primeru z drugimi kranjskimi župami posebno mestnimi, relativno jako neznatno, osobito še, če upoštevamo, da je Mohorjeva družba pravzaprav nekaka cerkvena bratovščina, za katero gori in se navdušuje na vse kriplje slovenska duhovščina. V poštev pride pri nas tudi še, da se smatra vsaka beseda in priporočilo, ki pride iz ust našega fajmoštra in njegovih adlatuzov, za veljavnejšo, nego bi jo izgovoril sam gospod bog. Nadalje se ponša naša župa z rešpektabilnim številom »prosvete« željnih Čukov, brumih Marijinih devic in izrazihi privilegiranih tercialk, katerim celo naš škof pripozna nekako prerogativo za prezentacijo mladih bojevitihi kaplankin za župniški prestol. Človek bi zato pričakoval po vsej resnici in pravici, da bodo ti in enaki sloji vrgli Mohorjevi družbi lep, ogromen kontingent. Pa ni tako! Rekel sem gori, da smo imeli še lani 808 Mohorjanov v fari. Nadejal bi se kdo, da se je njihovo število vspricho navedenih važnih momentov pomnožilo znatno — toda kako presenečenje! Ko sem prelistaval letošnji »Koledar Družbe sv. Mohorja«, nisem zadel v imeniku niti na enega šenpeterskega Mohorjana. Čudo golemo! Kaj so se mari »spuntali« vsi bivši udje in izstopili z domstrtniki in duhovščino vred? Ali morda vsem onim 808. ne ugaajo več društvene publikacije? Je-li mari šenpeterska duhovniška gospoda zdajci zavzela neko »Družbo« sovražno stališče? To vse je ledeva mogoče! Morebiti je pa g. poverjenik čisto pozabil poslati v Celovec nabrani denar, vsaj pravdočasno? Če je poslednje vzrok, da ljubljanski Sv. Peter ne izkazuje letos niti enega Mohorjevega uda, se istinito ne čudim. Kajti naša duhovščina je preobložena z delom in ima preko glave skrb, zato lahko kaj pozabi! Enega naših kaplanov — imamo ga namreč samo v »Catalogo cleri« — niti ne poznamo po lici — leto in dan »ravnatelj« v »Zadružni zvezi«. Župnik je pa sila zaposlen pri »Cukraževalnem društvu«, Marijinih devicah, Čukih, prav posebno pa pri »Posojilnici«, kamor baje skoro prinese tudi svojo posteljo. Kaj se hoče! To vse nekaj nese, Mohorjeva družba pa nič — k večjemu kak groš za »Našo Stražo«. Kdo bi se pehal zaman ali celo brigal se za papeževo edikto? Car daleko, a bog visoko! Ampak uzmimo je to! Če se že pozabi na pravočasno odpošiljatev borih 1.600 kronic, kakov šele more biti potem red, ki ga zahteva razsežno in komolirano poslovanje pri »Posojilnici«, kjer se gre za stotisoče in kjer se ima posla s sto in sto strankami! No, morda pa opravlja duhovna gospoda v posojilničnih lokalitetah edino le svoj »breviarium« in enaka »officia«, — seveda, potlej je to kaj drugega!

Jurij Čelešnik.

— Kinematograf v deželni gledališču. Sinoči je poročal »Slovenec«, da je deželni odbor ugodil prošnji »Dramatičnega društva« in da se po novem letu uvedejo kinematografske predstave v našem gledališču.

— Umetniška avkcija na korist rdečemu križu se zaradi nastalih težkoč odgodi. Dobiti ni mogoče godbe za nameravani koncert, in čas pred prazniki taki prirediti ni ugoden. Dobrodelna akcija naših požrtvovalnih umetnikov se torej za sedaj odloži na ugodnejšo dobo.

— Petindvajsetletnico svojega delovanja kot podvodja »Narodne tiskarne« praznuje danes gosp. Karol Nigrin. Nad vse vrlemu kolegu kakor tudi izbornemu družabniku, iskrene čestitke.

Južna železnica za svoje uslužbence. Že več let sem se dogajala, da ravno v najhujšem zimskem mrazu trpe južni železničarji v Ljubljani na pomanjkanju premoga in kurjave. Vse druge stranke lahko dobijo premog, kolikor hočejo in kadar hočejo, samo južni železničarji ga ne dobijo kar po 3—4 mesece. Pripomnimo, da ne dobivamo premoga brezplačno kakor mnogi to mislijo, temveč ga moramo takoj plačati. Mislite si, da se ubogi uslužbenec, kateri so noč in dan v službi, ko pridejo vsi prezeblji in premrazeni domu, nimajo kje pogreti, ko nimajo kurjave; pa nato pa morajo zopet oditi v službo. Direkcija hoče imeti zdrave in trdne ljudi. Kdo pa je tako trden, da se ne bi v tako naporni službi v tem mrazu prehladil! In kaj pravi k temu bolniška blagajna? To je že najmodernejša inkvizicija 20 stoletja! Kdo je temu kriv??? Ali je Trboveljska premogovna družba??? Pričakujemo, da se ista izjavi v »Dnevnu« kaj je resnice na tem, da se potem takoj odpošlje deputacija na pristojno mesto, da se temu škandalu prve vrste, kateri se dogajajo samo v Ljubljani, takoj odmore. J. žel. uslužbenec.

— Splošna delavska zveza »Vzajemnost« v Ljubljani priredi v soboto 14. t. m. ob 8. zvečer v veliki dvorani »Mestnega Doma« javno predavanje, na katerem bo govoril gosp. dr. Henrik Tuma iz Gorice v predmetu: Vojna na Balkanu, nje vzroki in vspehi. Vstop prost. Sprejemalo se bo le prostovoljne prispevke za pokritje režijskih stroškov.

— Dragonska prepotentnost. Včeraj popoldne so streljali dragonci na Opekarški cesti. Ležali so v jarku in streljali preko ceste; mimo je pripeljal voznik in dragonci ognja niso ustavili! Kroglice so letele pod konjem in trebulom in ko je voznik energično protestiral proti čudnemu početju, je privihal fenih in komandiral: Stillschweigen! Weiterfahren! Vprašamo vojaško oblast, od kdaj imajo dragonci pravico na sredi ceste pošiljati kroglice v posest davka-

plačevalcev? In ali so c. kr. fenirhi morebiti pooblašteni razpolagati na svojo odgovornost (ali na odgovornost c. kr. armade?) z imovino davkoplačevalcev? Mislimo, da je za vaje tudi drugod dovolj prostora.

Kinematograf »Ideal«. Danes zadnji dan izbornega vsporeda. Popoldanski spored z dramo »Zmagovalec Derbyja« jako ugaja. Večerna drama ob 2 uri ponoči in sijnaja veseloigra Kraljica kopeli sta dosegle popolni uspeh. Za obilno smeha skreb Moric in Luka. V petek, jutri specialni večer z tragedijo v 2 delih »Izgubljeni sin«. V soboto »Blisk v temni noči«. Nordijska senzacija. Omeniti se mora tudi, da film »Vojna na Balkanu« se mora pohvaliti ravno tako, kot prejšnjega. Ta film se predstavlja samo še danes. — Cenjene obiskovalce kinematografa »Ideal« se opozarja, da bodo od sobote naprej vsi sedeži prve vrste numerirani.

Trst.

Zakaj so konfiscirali »Dan«? V današnji številki »Dneva« (10. decembra) čitamo pod »Dnevni pregledom«, da je bil konfisciran »Dan« zaradi notice pod naslovom »Slovenskim trgovcem«, ki je bila objavljena po rubriko »Trst« v pondeljkovi številki. Meni se je zdel stvar zelo čudna, kajti v pondeljek sem kupil »Dan« ob 6. popoldne v tobakarni, a ni bil zaplenjen. Danes sem šel nalašč povpraševati po tobakarnah in sem izvedel, da »Dan« v Trstu ni bil konfisciran. K sreči me sreča na cesti prijatelj od Sv. Ivana, ki mi je povedal, da je bil konfisciran pri Sv. Ivanu in sicer popoldne. Torej ne povsod — samo v nekaterih tržaških tobakarnah je bil konfisciran. To baje ne bo prav ljubljanskemu državnemu pravdniku. Ljudstvo v Trstu, kateremu je bila predvsem namenjena dotična notica, je čitalo torej zaplenjeno številko »Dneva«. Zakaj je bila zaplenjena omenjena nedolžna notica? Povejte nam to, prevzvišeni gospod državni pravdnik! Zakaj pa je prinesla »Ednost« notico pod tem naslovom, v kateri je bil isti smisel, a ni bila zaplenjena? Kaj je mar tako zelo daleč od Ljubljane do Trsta? To, kar se ne zapleni v Trstu se zapleni v Ljubljani. Pravzaprav pa smo bili mi vedno mnenja, da ne pregleda ljubljanski državni pravdnik notic, ki se nahajajo pod rubriko »Trst«, zato ne, ker imamo z Balkansko vojno preveč opravkov. Torej tudi tržaški dogodki zanimajo tega gospoda.

Med Bolgari.

(Poročilo dr. M. Rusa.)

Prvi slovenski zdravnik, ki so šli na pomoč slovenskim bratom na jugu, so odšli v Srbijo. Dr. Šlajmer, dr. Oražen, dr. Krajc in dr. Premru so bili oddeljeni v Niš — in so poročali, da je treba novih zdravniških sil. Zato sva se z dr. Hočevarjem odločila, da greva za njimi. Med tem pa se je v Srbijo sešlo mnogo zdravnikov iz Češkega in iz Rusije — zato pa je bila tem bolj potreba pomoči v Bolgariji. Odšla sva torej v Bolgarijo.

Svoje potovanje do Bolgarije sem že deloma opisal. Ko sva prišla v Belgrad sva začela takoj, da sva v deželi, kjer vlada vojna. Na kolodvoru sva srečala cele gručice bolgarskih amerikancev, ki so se peljali domov — na vojno. Tudi sicer je bilo na kolodvoru polno vojaštva. Naš vlak se je pomikal počasi in rabili smo celih 24 ur do Sofije. Med potjo sva imela priliko gledati prizore na srbskih kolodvorih. To so bili prizori, ki so se tekom dveh mesecev ponavljali nešteto krat in so jih poročevalci z bojišč pridno popisovali: Že tu sva videla, koliko dela naša čaka — in sva komaj čakala, da smo pustili za seboj Niš, Pirot, Caribrod — in da sva stopila na bolgarska tla. Pri Slivnici se človek nehoti spomni bratomornega boja med Srbi in Bolgari 1. 1886. Ta boj je danes pozabljen in je ostal le kot svaričen spomin iz nedavne preteklosti. Težki boj je združil srbo-bolgarski narod za vselej v eno celoto — in težko se bo po kakih intrigi posrečilo razdružiti, kar je zvezala kri na bojišču v skupnem boju za svobodo in slavo.

Naravno je, da gre človek z neakim navdušenjem na delo, ako vidi, da gre za veliko sveto stvar. Tudi midva sva čutila to navdušenje. Na vojno gledajo ljudje radi z nekimi romantičnimi naočniki. Vidijo junake, ki se bijejo, vidijo napade zmagovitih čet, vidijo boj za zastavo — ponosen pohod zmagovalcev itd. Toda groze vojne same ne vidijo. Ne vidijo na tisoče trpečih, mrličih, onemoglih ljudi, ki leže po bojišču in čakajo pomoči.

Pesniki, pisatelji, poročevalci itd. tako lepo pišejo o zmagovitem pohodu te ali ene vojske — toda groze vojne se je tudi očividcem po bitki pri Lile Burgasu težko posrečilo opisati. Zdravnik ne vidi onih lepih velikih zmag — vidi le konec vsake bitke: ranjence in mrličje. Zato gre z neakim svetim navdušenjem na delo, ker se zaveda, da nese sto in sto padlim junakom pomoči — po težkem boju.

Naš vlak je bil poln vojakov, deloma v uniformi, deloma takih ki so šli šele pod orožje. Vse to je namenjeno v boj, v smrt... Čez nekaj dni bo mogoče že eden ali drugi čakal zdravniške pomoči v bolnici. Ti mladi krepki ljudje, ki se sedaj vozijo z nami, bodo čez nekaj dni lahko mrtvi ali ranjeni. Oni sami to vedo — in vendar se vozijo, kakor da gredo na svoje vsakdanje delo...

Tako smo se priveliali v Sofijo.

Človek ne sme pričakovati nikoli preveč. Mi, ki poznamo vse brate od severa in juga in jih sprejemamo z odprtimi objemi, mislimo, da nas morajo poznati in tako sprejemati tudi drugod. Toda v tem oziru včasih doživimo malo razočaranje. Zavedati se moramo, da smo mal in malo poznan narod, zato nas ne morejo poznati vsi in povsod. Poleg tega ni nikomur na obrazu zapisano, da je brat Slovan — zato ne sme biti razočaran, ako ga ne sprejmejo slavnostno na kolodvoru — tudi če ga je morebiti sem vodilo slovansko bratsko navdušenje. V vojni je najmanj časa za besede — to vse pride na vrsto pozneje. — Toda od daleč se vidi marsikaj drugače in doma bi si človek mislil, da bodo v Sofiji z odprtimi rokami sprejeli slovenskega zdravnika, ki jim pride na pomoč. Pa nič takega ni bilo. Vojna ni čas za osebne deputacije — v vojni vlada samo dolžnost — zasluge se dele pozneje.

V svesti si svoje vzvišene naloge, sva vse eno upala, da naju kdo sprejme. Ko nikogar ni bilo, sva se vseda v izvoška in sva se peljala v hotel Splendid, kjer gospodari naš rojak g. Kenda. Sofija je nama takoj ugajala. Lepo mlado mesto, z novimi hišami, polno vrtov, s čednimi in živahnimi ulicami, z ličnimi stavbami — evropsko oblečena Bolgarska, — z eno edino džamijo, ki so jo pustili stati za spomin na nekdanje čase, ko je tu stalo še malo turško mestce z nekaj tisoč prebivalci. (L. 1878. je imela Sofija okoli 5000 prebivalcev, danes jih ima že nad 100.000.) Sredi mesta kipe pod nebo nakopičene kupole cerkve Aleksandra Nevskega, ki je menda ena največjih stavb na Balkanu.

Pripeljali smo se v hotel »Splendid« in smo se čutili tukaj kakor doma. Naš rojak g. Kenda si je uredil hotel prve vrste in ima v hotelu skoraj samo slovenske ljudi. Naše Gorenjke so tam prav brhke sobarice, ki znajo sediti tudi bolgarsko — sicer pa je občevalni jezik — slovenski. Kar je bilo odraslega moškega osobja — je moralo vse na voljo.

Hotel je bil poln — kajti v Sofiji je bilo mnogo vojnih poročevalcev, raznih tulcev itd. Kljub temu sva kot ožja rojaka dobila lepo sobo in sva si po dolgi vožnji nekoliko oddahnili. — Tudi domača kuhinja je nama dobro teknila.

Ker se nisva preje naznanila, je naravno, da o naju v Sofiji — pri »Rdečem križu« — niso nič vedeli. Zato sva bila vesela, da je naju g. Kenda spremlil k doktorju Perovu, administratorju »Rdečega križa«.

Stari gospod je naju zelo vljudo sprejel in izrazil svoje veselje nad tem, da jim hočemo priti na pomoč. Odšel je z nami v oddelek »Rdečega križa«. Tudi tam so naju radostno sprejeli. Povedala sva, da bi rada ostala v Sofiji — toda tej najini želji niso mogli ugoditi, ker je bilo v sofijskih bolnicah dovolj zdravnikov — pač pa jih je manjkalo v drugih mestih. V kako pokrajinsko mesto iti naju ni posebno veselilo, ker človek končno ne ve, kam pride in bi lahko kje doživela težke čase. Zato sva vstrajala na tem, da ostaneva v Sofiji. Med tem sva se seznanila z mladim zdravnikom, Bolgarom, ki sem v njem naenkrat spoznal starega znanca in tovariša z Dunaja, ki je z menoj skupaj študiral. Odšli smo skupno v neko bolnico, kjer je bilo še prostora... Tam smo našli mladega ruskega medicina, ki pa ni pokazal nič prijaznosti in mu vidno ni bilo ljubo, da bi tam ostala. To je naju nekoliko disugrinalo — in posebno dr. Hočevar je bil slab volje. Navadno namreč prevzame celo bolnico en oddelek »Rdečega križa«, ki tvori zase nekako zaključeno družbo. Tako so n. pr. Rusi in Čehi poslali cele ekspedicije z zdravniki, strežniki, preparati itd. Tak oddelek tvori potem eno bolnico zase. — Midva sva bila sama — zato nisva prav mogla najti primernege mesta.

Pri borbi za velike ideje, se mora udobnost posameznika človeka ukloniti skupni koristi — zato sva sklenila, da greva ev. tudi v kako drugo mesto. Nasvetovali so nama Vratca, severno od Sofije. Odločila sva se, da pojdeva tja.

Pri vseh teh dogodkih sem videl, da se nisimo prav razumeli. Zdravniki pri »Rdečem križu« dobivajo namreč 20 levov (kron) na dan — ako se zavežejo ostati v službi vsaj 8 tednov, sicer se jim plača po 10 levov na dan. Tako so mislili tudi o naju, da sva prišla služiti denar. Šele ko sva pojasnila, da sva prišla poslana od ljubljanskega odbora kot Slovenca, ki hočeta brezplačno delati — so naju drugače razumeli. Prosila sva tudi, naj nama dajo na roko znamenje »Rdečega križa« da ne bova več tako tuja.

Dali so nama na roke znamenje rdečega križa in odslej so na naju povsod drugače gledali. Dasi ljudje z rdečim križem na roki, na ulici in v družbi niso bili redki — se je vendar videlo, da imajo povsod do njih posebno spoštovanje. To sva tem bolj čutila drugi dan na poti v Vratca, Pa o tem jutri.

Zvečer smo sedeli v kavarni našega hotela in se pogovarjali o vojni. Človek bi si mislil, da imajo v Sofiji natančna poročila o vseh dogodkih — v resnici pa so vedeli toliko kakor v Ljubljani. Časopisi so prinašali le uradne vesti. Zato so bili poročevalci listov vedno v stiskah in niso mogli poročati toliko, kakor bi bili hoteli. V kavarni je vse čitalo liste, tiho so govorili in šepetali — toda kakega posebnega navdušenja nismo opazili. Bolgari so zelo trezen in zmeren narod in jih tudi velike zmage niso spravile iz ravnotežja. Ali pa je bilo vse preblizu, da bi bili mogli pojmovati velikih teh dogodkov...

Tako smo sedeli — ko je točno ob 9. uri stopil v kavarno vojak z nabodenim bajonetom. Gostje so takoj vstali in odšli. Vsi javni lokali so se morali namreč zapirati ob 9. zvečer. Uga-
jalo mi je to, da so se ljudje tako radi pokorili
vojaški oblasti. Ker je naš vlak odhajal drugi
dan ob 7. jutraj sva tudi midva odšla spat.

Nainovejša telefonska in brzojavna poročila.

PARLAMENT.

Dunaj, 11. decembra. Parlamentarna situ-
acija je neizpremenjena. Češki narodni soci-
jalci z vsa odločnostjo nadaljujejo v justičnem
odseku svojo obstrukcijo. Seja traja dalje. Mi-
nistrski predsednik grof Stürgkh je konfiriral z
zastopnikoma narodnih socialcev Chochem in
dr. Šviho in ju vprašal, ako je obstrukcijski
sklep nespremenljiv. Poslanca sta odgovorila,
da so spremembe, katere je dovolila vlada pri
svojih mobilizacijskih predlogih, nezadostne in
da se narodno-socialni klub radi tega ne more
zadovoljiti z opozicijo, ampak mora segati po
ostrejših sredstvih. Poslanec Choc je natančno
navedel vse paragrafe, ki so nesprejemljivi.
Ministrski predsednik grof Stürgkh je odgovo-
ril, da se na tekstu sicer ne da ničesar spreme-
niti, da pa se bo vlada pri izvedbi predpisov
ozirala še na nekatere želje parlamenta. Narod-
no-socialni poslanci so imeli na to posveto-
vanje, kjer pa ni prišlo do nobenega sklepa. Od-
ločitev pade jutri. — V justičnem odseku je pri-
šlo do kompromisa. Poslanec dr. Hübschmann
je prenehal s svojim obstrukcijskim govorom in
ga bo nadaljeval jutri. Odsek je sprejel prvi del
predloge in začel razpravljati o drugem delu.
V parlamentu so se danes razširjale vesti, da
bo poslanska zbornica odgojena ali pa razpu-
ščena. Situacija do trenutka še ni razjasnjena.
Mogoče pade odločitev že tekom jutrišnjega
dne.

POSLANIŠKA KONFERENCA V LONDONU.

Dunaj, 11. decembra. Veleposlaniška kon-
ferenca v Londonu bo otvorjena začetkom pri-
hodnjega tedna. Avstrijo bo na konferenci zas-
topal grof Mensdorff.

DR. DANEV PRI BERCHTOLDU.

Dunaj, 11. decembra. Danes popoldne je
dospel semkaj preko Budimpešte predsednik
bolgarskega sabora dr. Danev in je dalje ča-
sa konfiriral z zunanjim ministrom grofom
Berchtoldom.

PRIHOD BALKANSKIH DELEGATOV V LONDON.

London, 11. decembra. Danes so dospel
semkaj prvi balkanski delegati za mirovno
konferenco v Londonu. Vlada jim je dala na
razpolago vse prostore v palači Saint James.
Grki z ministrskim predsednikom Venizelo-
som so dospel ob peti, Črnogorci ob sedmi uri
popoldne. Srbi in Bolgari pridejo jutri, Turki
še v petek. Pogajanja se bodo pričela v po-
nedeljek.

SRBIJA IN AVSTRIJA.

Belgrad, 11. decembra. Napram vestem
dunajskega časopisa, da se Srbija z največjo
naglico pripravlja proti Avstriji, se oficijalno
izjavlja, da so vse te vesti popolnoma iz-
mišljene.

KROBATIN-HÖTZENDORF.

Dunaj, 11. decembra. Večerni listi poro-
čajo, da je cesar že podpisal imenovanje sek-
cijskega šefa Kroatina vojnim ministrom in
Konrada Hötzenendorfa šefom generalnega štaba.
Oficijalna proglašitev se izvrši jutri.

PRED SKADROM.

Cetinje, 11. decembra. Uradno se poroča,
da je danes zopet prišlo pred Skadrom do boja
med Turki in Črnogorci, ker Turki nočejo pri-
znati premirja. Princ Mirko in general Marti-
novič sta se nahajala v veliki nevarnosti. Bom-
bardiranje in streljanje je trajalo dve uri.

TAJEN DOGOVOR MED ITALIJO IN AVSTRIJO GLEDE ALBANJE.

Berlin, 11. decembra. »Vossische Zeitung«
poroča, da obstoji med Italijo in Avstrijo važen
dogovor glede Albanije. Glasom te pogodbe je
določena poznejša razdelitev Albanije med obe
državi in sicer bi dobila Avstrija severni, Italija
pa južni del z Valono. Baje je s tem zadovoljna
provizorična albanska vlada. Porta hoče ta taj-
ni načrt Italije in Avstrije preprečiti in name-
nava na to zahtevati, da se imenuje načelnikom
bodoče kneževine Albanije Kah princ iz turške
vladarske rodbine.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

C. Javornik. Mi nismo o tem z nikomur
govorili — izvedeti se je moralo od druge
strani.

Odgovorni urednik Radivoj Korene.

Last in tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

Mali oglasi.

Železna postelja za odraslo osebo, svetlo
lakirana ali tudi iz medi (Messingbeti) se kupi.
Ponudbe na »Prvo anončno pisarno«.

Širite, kupujte in naro-
čajte „Dan“! Prijavljajte
nove naročnike!

Iz proste roke se proda

ključavničarsko orodje

stroje in vse k delavnici spadajoče predmete.
Poizve se v Skofji Loki pri kolodvoru št. 47.

Brzojavka.

V italijanski kuhinji
hotela pri Maliču nasproti glavne pošte

se dobe vsak dan asortirane morske ribe. Vina
samo iz najboljših kleti in sicer: brionska,
porenska iz agrarnega zavoda. Opolo-vino po
72 v liter za družine na dom postavljeno itd.

Gramofonske plošče

Plošče preje K 4-
sedaj samo K 1-95.
Velikanska zaloga
gramofonov!
Zahlevaje cenice!
25 cm velike, dvo-
stranske, priznane
najboljše znamke
prodajam radi velike
zaloge pod last. ceno

Fr. P. Zalec, Ljubljana Stari trg 9

! Pozor trgovci!

Od danes naprej se pro-
daja galanterijsko blago in
pletenine iz konkurzne ma-
se Ludovika Dolenca, v Pre-
šernovi ulici
pod tovarniško ceno.

Ugodna prilika! Pristne

perzijske preproge

vseh velikosti, primerne kot
božično ali novoletno
darilo

so po jako nizkih cenah naprodaj pri
špedicijski in komisijonarski del. družbi
„BALKAN“
v Ljubljani, Dunajska cesta 33.
(Telefon št. 100.)

Posebna specialiteta likerja

Posebna specialiteta likerja

Dobrotvoriteljno društvo „BLAGODAT“ v Ljubljani

se slavnemu občinstvu priporoča kot edino društvo te vrste na Kranjskem. Društvo
ima namen izplačati velike podpore in velike posmrtnine svojim rednim čla-
nom. Čimveč je članov, temvečji znesek izplača društvo v vsakem smrtnem slu-
čaju. Te vrste društva so pokazala na Dunaju, Pragi, Gradcu in v drugih avstrijskih
mestih, da so najboljša humanitarna podpora društva, katera na podlagi vzajem-
nosti za male prispevke članov, izplačujejo velike posmrtnine. Prospekte in
natančna pojasnila daje brezplačno

društvena pisarna v Ljubljani, Mestni trg šte. 13, I. nadstropje.

Sveže morske ribe:

Kabliav kg 70 h; Morski losus 80 h; Vahuja 1 K; Angler 1 K; Šole 1 K.

Velika izbira okraskov za božična drevesa
v trgovini s špecerijskim blagom

T. Mencinger, Ljubljana

Resljeva cesta 3. Sv. Petra cesta 37 in 42. Martinova cesta 18.

Velika božična prodaja.

Čudovito nizke cene!

Največja zaloga narejenih oblek, zimskih
sukenj, ulstrov, pelerin, hlač, telovnikov,
klobukov in čepic za gospode in dečke.
Vsakovrstni kratki kožuhi, mestni in potni kožuhi z
različno kožno podlogo.

Največja izbira konfekcije za dame in deklice: Jopie
paletotov, pelerin, kostumov, kril, bluz, pasov, čepic.

Koljeri in mufi iz vsakovrstne kože.

Angleško skladišče oblek
O. Bernatovič, Ljubljana,
Glavni trg 5.

Narodna-socialna Zveza (N. S. Z.) v Ljubljani.

Članski prispevki in podpore določene na občnem zboru dne 6. oktobra 1912. Vpisnina 50 v.
Knjižica 20 v.

Razred I. Članarina 20 vinarjev na teden. — Podpore:

Nad 1 leto (52 ted.) članstva:	V boleznih 10 tednov po 4 K, ali v brezposelnosti 5 ted. po 8 K.
3 „ (156 „)	10 „ 5 K, „ 5 „ 9 K in 1 teden 5 K.
5 „ (260 „)	10 „ 6 K, „ 6 „ 10 K.
Na potovanju nad 1 leto do 20 K, nad 3 leta do 30 K, nad 5 let članstva do 40 K.	
Pogrebščina „ 1 „ 30 K, „ 3 „ 40 K, „ 5 „ 50 K.	

Razred II. Članarina 40 vinarjev na teden. — Podpore:

Nad 1 leto članstva:	V boleznih 10 ted. po 8 K, ali v brezposelnosti 5 ted. po 9 K in 5 ted. po 7 K.
3 „ „ 10 „ 9 K in 3 ted. po 7 K, „ 5 „ 11 K, „ 6 „ 8 K.	
5 „ „ 10 „ 10 K, „ 5 „ 8 K, „ 10 „ 12 K, „ 8 „ 8 K.	
Na potovanju nad 1 leto do 40 K, nad 3 leta do 50 K, nad 5 let članstva do 60 K.	
Pogrebščina „ 1 „ 50 K, „ 3 „ 60 K, „ 5 „ 70 K.	

Razred III. Članarina 60 vinarjev na teden. — Podpore:

Nad 1 leto članstva:	V boleznih 12 ted. po 10 K, ali v brezposelnosti 5 ted. po 12 K in 6 ted. po 10 K.
3 „ „ 10 „ 11 K in 6 ted. po 10 K, „ 10 „ 13 K, „ 4 „ 10 K.	
5 „ „ 10 „ 12 K, „ 10 „ 10 K, „ 10 „ 15 K, „ 7 „ 10 K.	
Na potovanju nad 1 leto do 60 K, nad 3 leta do 70 K, nad 5 let članstva do 80 K.	
Pogrebščina „ 1 „ 70 K, „ 3 „ 80 K, „ 5 „ 90 K.	

1. Pristopivši član je dolžan plačati vpisnino in knjižico, ter odločiti v kateri razred vstopi.
2. Prispevki se vplačujejo le tedaj, ako je član zaposlen. Ako dobiva član podporo, bodisi v boleznih ali brezposel-
nosti, isti odpadejo. Neplačevanje prispevkov sme trajati največ 26 tednov v letu.
3. Vplačanih zaporednih 52 tednov se smatra da je član 1 eno včlanjen pri „N. S. Z.“, ter ima pravico do podpor.
4. Član sme zaostati s prispevki le 4 tedne; ako je dolžan „N. S. Z.“ za 5 tednov, dobi še podporo a še 2. teden; ako je dolžan 6 tednov, dobi še podporo, a še 3. teden; ako pa dolguje za nad šest tednov, nima sploh več pravice do podpore.
5. Podpora v boleznih ali brezposelnosti se izplačuje, ako traja slučaj boleznih ali brezposelnosti nad tri dni. — V tem slučaju se vpoštevajo tudi prvi trije dnevi v podporo.
6. Ako je član zbolel, ali postal brezposeln, mora to v teku treh dni naznaniti „Narodno-socialni Zvezi“.
7. Ako je član celo predpisano podporo porabil, dobi zopetno podporo še le po vplačilu in preteku 59 tedenske članarine.
8. Podpora pri potovanju (4 vin. za en kilometer) se plača, ako član nastopi delo na drugem mestu oddaljenem najmanj 50 kilometrov od prejšnjega bivališča.
9. Pogrebščina za člana se plača potomcem po doprinesku smrtnega lista.
10. Vsak član ima pravico do pravnarstva in posredovalnice dela.

Odbor „N. S. Z.“

Društveni prostori „N. S. Z.“ so v „Narodnem domu“ (pritličje) v Ljubljani.
Uradne ure so: ob nedeljah od 9 do 12 ure dop., ob sredah in sobotah od 6—8 ure zvečer.

Del. glavnic: **Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.** Rez. fond nad K 800.000.

Stritarjeva ulica šte. 2, (lastna hiša)

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %